Servikal Kanserin Erken Tan?s?na ?li?kin Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Servikal Kanserin Erken Tan?s?na ?li?kin Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30119

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Servikal Kanserin Erken Tan?s?na ?li?kin Tutum Ölçe?i, 2004 y?l?nda Dr. Dilek Özmen taraf?ndan bir doktora tezi kapsam?nda **geli?tirme** çal??mas? olarak ortaya konulmu?tur. Ölçek, bireylerin **Sa?l?k ?nanç Modeli** (S?M) çerçevesinde, **servikal kanser** erken tan?s?na yönelik tutumlar?n? ve davran??sal e?ilimlerini ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r. Toplam 30 maddeden olu?an ölçek, S?M'in temel bile?enlerine kar??l?k gelen dört alt boyuta sahiptir: Alg?lanan Duyarl?l?k, Alg?lanan Ciddiyet, Alg?lanan Engel ve Alg?lanan Yarar. Ölçek, hem iç tutarl?l?k hem de test-tekrar test yöntemleriyle yüksek **güvenirlik** de?erleri göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Servikal Kanser, Rahim A?z? Kanseri, Tutum, Erken Tan?, Sa?l?k ?nanç Modeli, Alg?lanan Duyarl?l?k, Alg?lanan Ciddiyet, Ölçek Geli?tirme, Jinekolojik Onkoloji.

Yazarlar

Dilek Özmen

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin **servikal kanser** erken tan? yöntemlerine (örne?in, düzenli jinekolojik muayene ve smear testi) yönelik sahip olduklar? psikolojik ve davran??sal tutumlar? sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu ölçek, özellikle hem?irelik ve halk sa?l??? alanlar?nda, koruyucu sa?l?k davran??lar?n? etkileyen inanç sistemlerini belirlemek ve bu inançlar do?rultusunda e?itim programlar? geli?tirmek için bir araç sa?lamaktad?r.

Ölçek, **Sa?l?k ?nanç Modeli**'nin (S?M) varsay?mlar?n? operasyonel hale getirerek, bireyin hastal??a kar?? duyarl?l???n?, hastal???n ciddiyetini, koruyucu davran??lar?n yararlar?n? ve bu davran??lar? uygulamadaki engelleri nas?l alg?lad???n? nicel olarak ölçmeye odaklan?r. Bu sayede, erken tan?ya kat?l?m oranlar?n? art?rmaya yönelik stratejilerin belirlenmesine bilimsel zemin sunulmaktad?r.

Yap?

Servikal Kanserin Erken Tan?s?na ?li?kin Tutum Ölçe?i, teorik temelini **Sa?l?k ?nanç Modeli**'nden (S?M) almaktad?r. Ölçek, bireyin sa?l?k davran??lar?na yön veren dört ana bili?sel unsuru ölçen dört alt boyuttan olu?maktad?r. Bu alt boyutlar, bireyin servikal kanser riskini ve koruyucu eylemlerin de?erini nas?l de?erlendirdi?ini yans?t?r.

Ölçekteki 30 madde, dört ana psikolojik yap?ya da??lm??t?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Alg?lanan Duyarl?l?k: Bireyin servikal kansere yakalanma olas?l???n? ne kadar yüksek alg?lad???.
Alg?lanan Ciddiyet: Servikal kanserin olas? sonuçlar?n? (fiziksel, sosyal, ekonomik) ne kadar ciddi buldu?u.
Alg?lanan Engel: Erken tan? muayenelerine gitme yolundaki zorluklar ve maliyetler (zaman, para, korku, ula??m vb.).
Alg?lanan Yarar: Erken tan? muayenelerinin kanseri önleme veya erken tedavi etme konusundaki etkinli?ine olan inanç.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, hem içerik hem de yap?sal geçerli?i ortaya koymak üzere gerçekle?tirilmi?tir. **Kapsam geçerli?i**, ölçek maddelerinin ilgili yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek amac?yla 12 uzmandan olu?an bir heyet taraf?ndan de?erlendirilmi? ve onaylanm??t?r.

Yap? geçerli?i ise **Faktör Analizi** ile incelenmi?tir. Analiz sonuçlar?, ölçe?in teorik yap?yla uyumlu dört temel faktörden olu?tu?unu göstermi?tir. Bu faktörler, varyans?n önemli bir bölümünü aç?klamaktad?r, bu da ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? dört temel S?M yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ayr??t?rd???n? teyit etmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, yüksek düzeyde iç tutarl?l?k ve zamansal kararl?l?k sergilemi?tir. Ölçe?in tamam? için hesaplanan **Cronbach Alpha** katsay?s? 0.89 olarak bulunmu?tur; bu de?er, psikometrik aç?dan mükemmel bir iç tutarl?l??a i?aret etmektedir.

Alt boyutlar?n güvenirlik katsay?lar? da kabul edilebilir düzeydedir:

Alg?lanan Duyarl?l?k: 0.71
Alg?lanan Ciddiyet: 0.78
Alg?lanan Engel: 0.70
Alg?lanan Yarar: 0.72

Ayr?ca, ölçe?in iki yar?s? aras?ndaki korelasyon (?ki yar? test güvenirlik) 0.85 olarak saptanm??t?r. Gutmman Split-Half ve Spearman-Brown katsay?lar? da 0.89 gibi yüksek de?erlerde hesaplanm??t?r. Ölçe?in zamansal kararl?l???n? gösteren Test-tekrar test korelasyon katsay?s? ise 0.85 olarak belirlenmi?tir. Bu veriler, ölçe?in farkl? zamanlarda tutarl? sonuçlar üretti?ini göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Yap?lan **faktör analizi**, ölçe?in yap?s?n?n dört alt boyutta topland???n? do?rulam??t?r. Bu dört faktör, servikal kanserin erken tan?s?na yönelik tutumlardaki toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? aç?klamaktad?r.

Faktörlerin aç?klad??? varyans oranlar? ?unlard?r:

Alg?lanan Duyarl?l?k: Toplam varyans?n %26.471'ini aç?klamaktad?r. Bu, en güçlü faktör oldu?unu göstermektedir.
Alg?lanan Ciddiyet: Toplam varyans?n %7.849'unu aç?klamaktad?r.
Alg?lanan Engel: Toplam varyans?n %4.933'ünü aç?klamaktad?r.
Alg?lanan Yarar: Toplam varyans?n %4.632'sini aç?klamaktad?r.

Bu da??l?m, Alg?lanan Duyarl?l?k boyutunun, erken tan?ya ili?kin tutumlar?n belirlenmesinde en merkezi rolü oynayan yap? oldu?unu ortaya koymaktad?r.

Enstrüman

Test Çe?idi: Geli?tirme (Orijinal bir Türkçe ölçek geli?tirme çal??mas?d?r.)

Format: 30 maddeden olu?ur ve 4 alt boyuta ayr?lm??t?r.

Derecelendirme: 5'li Likert ölçe?i kullan?lmaktad?r (1=Kesinlikle kat?lm?yorum, 5=Tamamen kat?l?yorum).

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Popülasyon Grubu: Kad?nlar (Servikal kanser erken tan?s? tutumlar?n? ölçmek amac?yla).

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Doktora tezinin örneklemine ba?l? olarak detayland?r?labilir, genellikle tarama ya?? aral???ndaki kad?nlar).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek geli?tirme çal??mas?, Ege Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülmü?tür.

Test Metodolojisi: Ölçek, **Sa?l?k ?nanç Modeli** temel al?narak olu?turulmu? maddelerin uzman görü?ü ve istatistiksel **faktör analizi** ile yap?land?r?lmas?yla geli?tirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Tutum, Servikal Kanser, **Cronbach Alpha**, Likert Ölçe?i, Alg?lanan Yarar, Alg?lanan Engel,

ARABPSYCHOLOGY.COM

Psikometri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: ozmendilek@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Dilek Özmen (Ege Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?zmir, Doktora Tezi s?ras?nda).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2004 y?l?nda tamamlanan bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in kullan?m? için yazar Dilek Özmen ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im e-postas? yukar?da belirtilmi?tir. Ölçe?in orijinal tezi Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ime aç?kt?r.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: servikal-kanserin-erken-tanisma-iliskin-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Özmen, D.(2004). *Sa?l?k inanç Modeli yakla??m? ile Servikal Kanserin erken tan?s?na ili?kin tutumlara yönelik ölçek çal??mas?.* (Doktora tezi). Ege Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?zmir.

Tez Merkezi Ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Servikal Kanserin Erken Tan?s?na ?li?kin Tutum Ölçe?i Maddeleri

Ölçek toplam 30 maddeden ve 4 alt boyuttan olu?maktad?r. Derecelendirme 5'li Likert ölçe?i format?ndad?r (1=Kesinlikle kat?lm?yorum, 5=Tamamen kat?l?yorum).

Alg?lanan Duyarl?l?k (9 madde): Örnek madde: "Rahim a?z? kanseri hakk?nda pek fazla dü?ünmüyorum."
Alg?lanan Ciddiyet (8 madde): Örnek madde: "Rahim a?z? kanseri olmaktan korkuyorum."
Alg?lanan Engel (7 madde): Örnek madde: "Sa?l?k güvencesi olmas? rahim a?z? kanseri erken tan?s? için düzenli muayeneye gitmeyi kolayla?t?r?r."
Alg?lanan Yarar (6 madde): Örnek madde: "Rahim a?z? kanseri erken tan?s? için düzenli muayene yapt?rmak gerekti?ine inanm?yorum."

ARABPSYCHOLOGY.COM